

3. DE WOORDEN VAN CHRISTUS ONTWRICHTEN DE MENSELIJKE RELATIES

In zijn woorden maakt Christus onderscheid tussen het zichtbare en het niet-zichtbare. Door ons lichaam zijn we zowel voor onszelf als voor de andere mensen in de wereld zichtbaar. Maar de werkelijkheid van ons leven en van onze handelingen speelt zich af in ons niet-zichtbare leven, in ons hart. Hierdoor is het mogelijk dat we ons aan de 'buitenkant' anders voordoen dan we aan de 'binnenkant' zijn. Daarom is het mogelijk om te zeggen: 'wie bidt, bidt niet, wie rouwt, rouwt niet, wie een aalmoes geeft, geeft niets want hij geeft noch om de bedelaar, noch om de karige gift die hij hem toeschuift'.

Uitspraken van Jezus als "behandel anderen dus steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen" en "oordeel niet, opdat er niet over jullie geoordeeld wordt" (Matteüs 7: 12, 1) richten zich tot de mensen en hoe ze zich dienen te gedragen.

Maar soms hebben zijn woorden een heel andere toon en gaan ze lijnrecht in tegen wat mensen over zichzelf denken: "De belangrijkste van jullie moet de minste worden en de leider de dienaar" (Lucas, 22:26), "Wie zichzelf verhoogt zal vernederd worden, maar wie zichzelf vernedert zal verhoogd worden" (Lucas, 18: 14), "Want ieder die zijn leven zal willen behouden zal het verliezen; maar wie bereid is het te verliezen zal waarlijk leven" (Lucas: 9: 24). En wat te denken over deze uitspraken over de relaties tussen mensen: "Denk niet dat ik gekomen ben om op aarde vrede te brengen. Ik ben niet gekomen vrede te brengen, maar het zwaard. Want ik kom een wig drijven tussen een man en zijn vader, tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder; de vijanden van de mensen zijn hun eigen huisgenoten!" (Matteüs 10: 34-36; zie ook Lucas 12: 51-52). Zulke uitspraken leiden op het eerste gezicht tot de ontbinding van de relaties waardoor mensen altijd met elkaar verbonden zijn geweest. En Jezus beperkt zich niet alleen tot het gezin, maar ook tot de hele maatschappelijke orde en het economisch leven. Dit blijkt uit de gelijkenis van de werkers van het 11de uur in de wijngaard, die tegen het eind van de middag in dienst zijn genomen en die slechts één uur hebben gewerkt maar toch hetzelfde loon ontvangen als zij die 's morgens zijn aangenomen en de hitte van de dag hebben ervaren. "Zo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten" (Matteüs 20: 1-16).

In al deze uitspraken wordt het hele netwerk van de natuurlijke menselijke relaties compleet overhoop gehaald, net als in "Heb je vijanden lief". De menselijke relaties worden niet alleen op hun kop gezet, maar ook min of meer veroordeeld. Dat gaat zo: "Is het een verdienste als je lief hebt wie jullie liefhebben? Want ook de zondaars hebben degenen lief die hen liefhebben. En is het een verdienste als je weldaden bewijst aan wie weldaden bewijzen aan jullie? Ook de zondaars handelen zo. En is het een verdienste als je geld leent aan degenen van wie jullie iets terug verwachten? Ook de zondaars lenen geld aan zondaars in de verwachting alles terug te krijgen. Nee, heb je vijanden lief, doe goed en leen geld aan anderen *zonder iets terug te verwachten*" (Lucas 6: 32-34).

Deze woorden van Jezus wijzen volgens Henry op een wezenlijk kenmerk van de relaties tussen mensen, namelijk de wederkerigheid. In de wederkerigheid ligt het vertrouwen tussen mensen. Daarom is het natuurlijk en menselijk om diegenen lief te hebben die jou liefhebben. Genegenheid en wederkerigheid gaan hierbij hand in hand. Als de een ontbreekt heeft dat grote gevolgen voor de eerste: een onbeantwoorde liefde is een ongelukkige liefde. Ook ons hele economische leven is gebaseerd op wederkerigheid: we ruilen en leggen contractueel iets vast. Maar als de relaties tussen mensen echt zijn, op echte wederkerigheid zijn gebaseerd, dan is er geen plaats voor onechtheid en zijn deze relaties echt menselijk, natuurlijk en goed. Daarom is het natuurlijk dat we liefhebben wie ons liefhebben. Maar waarom zet Jezus zulke relaties toch op hun kop? Daarover een volgende keer.

Bron: Michel Henry (2016), *Woorden van Christus*. Kampen: Van Warven.

SV

Uit: Andreasblad nr. 3, 25 februari 2017